

v rámci pěti kapitol (Východiska a cíle; Klíčové pojmy; Venkov; Města; Média) pojednává v 21 subkapitolách a apendixech podrobně řadu „case studies“, které se dobře čtou, ale mohou i rozptýlit pozornost čtenáře. Autorův postup při zpracování tématu lze ve zkratce doložit argumentací na s. 46, kde naznačuje, že pojmy „venkov“, „města“, „média“ „*k sobě prostě nepatří*“, ale pak ukazuje, jak mnoho k sobě patří. Podobně i na mnoha dalších místech. V kapitole *Klíčové pojmy* najdeme vědecké reminiscence, ale málo „klíčových pojmů“ *ad rem*. A tak i v dalších kapitolách, kde obohatíme své dílčí znalosti o další dílčí poznatky, ale těžko docházíme k nějakým konkrétním závěrům. Příznivě však, že to zřejmě nebylo úmyslem autora, který naopak rozestírá stovky otázek, které zodpovídá často s pomocí spoluautorských kolektivů v podstatě *delfskou metodou*. Z konkrétních problémů jistě zaujme pojednání problematiky spojené s fungováním sociálního života v hlavním městě Praze, navazující na otázky spojené s městy obecně (s. 163 an.). Kapitola o médiích je uvozena logicky vysvětlením vztahu dvou geografických prostředí (město-venkov) k „technickému pojítku mezi lidmi“ čili jako „skutečnost jiného řádu“.

Pro pochopení vztahů je nutno zvyknout si na autorovu rétoriku, bohatou a rozvinutou, někdy komplikovanou, věty typu např. jako jsou „Venkov je z tohoto hlediska označení pro ranou evoluční úroveň, ve které je velký podíl tělesné aktivity a malý podíl komunikace, média označují doposud nejvýše dosaženou evoluční úroveň, ve které platí poměr právě obrácený“ (s. 241). *Succus et sanguis* je na s. 275-280 v subkapitole *Venkov, města a média* ve vzájemné interakci, vyústující k závěru, že „závratný rozvoj mediální systémové úrovně nepřináší tedy *eo ipso* ani zkázu venkova, ani jeho obrození: staví před nás bezprecedentní možnosti v obou těchto polohách a vyzývá nás k odpovědné volbě“.

Za neorganické, byť zajímavé, je připojení kapitoly VI. *Dokumenty*, zpracované zčásti před a zčásti po listopadu 1989. V něm mě zaujaly zvláště odstavce věnované okolnostem kolem zrušení České banky v listopadu 1995. Pojmenovávají se zde příčiny morálního selhání našeho bankovníctví jako důsledek selhání politického. Kapitola je nezamýšleným závěrem celé publikace, věnované původně jiným komplexním otázkám.

Alois Andrlé

Evelyne Sullerotová: Krize rodiny

Praha, Karolinum 1998, 61 s.

Dnes si už možná málokdo pamatuje sekci věnovanou rodině na mezinárodním kongresu kmenologů v Praze 1992. Byla hojně navštívena odborníky různých oblastí vědy o společnosti a referát francouzské socioložky Evelyny Sullerotové o krizi západoevropské rodiny tam vzbudil značnou pozornost. Jeho text vyšel ve francouzštině až za několik let po kongresu ve sjezdových materiálech. Mezitím se o něj zajímala některá česká nakladatelství, ale teprve nakladatelství Univerzity Karlovy nalezlo prostředky pro jeho vydání. Západní sociologická a demografická literatura, na kterou autorka odkazuje, poněkud zastarala, nikoli však text sám, protože problémy evropské rodiny, o nichž se v něm mluví, se v uplynulých šesti letech spíše vyostřily, než zahladily. Nad to měla autorka dost času na doplnění údajů týkajících se bývalého Československa a střední

Evropy vůbec a mohl být pořízen odborně precizní a jazykově vyčištěný překlad Heleny Beguivinové. Kvalita překladu není u děl typu knížek, jaké Evelyny Sullerotová po leta ve Francii s úspěchem publikuje, naprosto zanedbatelná. V nevelké brožůře o krizi rodiny má český čtenář příležitost nejen obohatit své znalosti o současném stavu evropské rodiny, nýbrž i seznámit se s žánrem u nás téměř neznámým, v němž erudice autora v široké oblasti sociálních věd není na překážku vytříbenému literárnímu projevu.

V roce 1992, když v Praze na kongresu přednášela, byla Evelyny Sullerotová na vrcholu své mediální proslulosti. Poradkyně francouzského parlamentu pro sociální politiku, zakladatelka Společnosti pro plánované rodičovství, která ve Francii kdysi prosadila slavnou „pilulku“, často na televizních obrazovkách a v rozhlasových pořadech jako známá francouzská socioložka, právě tehdy vydala v Paříži svoji čtrnáctou knihu, tentokrát věno-